

Nekoliko uvodnih riječi

Novi časopis: Ekonomska i ekohistorija

Čovjek stvara povijest svojim životom, radom i ratom, ali i utječe na prirodu. Povezivanjem čovjeka i prirode dobije se ekohistorija kojom se sugerira da se interdisciplinarnim pristupom prevlada dosadašnje iskustvo kulture povijesnog mišljenja te usmjere istraživanja povijesti prema kulturnim izazovima te prirodi. U *Hrvatskoj enciklopediji* (sv. 3, Zagreb 2001.) pod natuknicom ekohistorija ili ekopovijest piše da je to “znanstvena disciplina koja proučava prošle ekosustave, te povijest interakcije čovjeka i prirode na različitim razinama. Ekohistorija tradicionalno istražuje svoj predmet na tri razine: 1) ekološkoj - značajke i funkcije nekog ekosustava koji obuhvaća biotičke i abiotičke sastavnice, 2) proizvodnoj - međuodnosi socioekonomske djelatnosti i prirodne sredine i 3) ideološkoj - značajke i promjene shvaćanja prirodne okoline. Zato je temeljna epistemološka orijentacija ekohistorije interdisciplinarnost i transdisciplinarnost u širokom rasponu, od geologije i klimatologije do antropologije i teologije”. Ekohistorija u svakom slučaju velikim dijelom obuhvaća djelatnosti socioekonomske historije, ali joj daje širi pogled. Zato smo ovaj časopis odlučili dugoročno usmjeriti interdisciplinarno - na temelju suradnje ekohistorije i socioekonomske historije.

Dr. Miroslava Despot (Zagreb, 1912. - Zagreb, 1995.) jedan član prvog trolista gospodarskih povjesničara poslije Drugog svjetskog rata (dr. Mijo Mirković, dr. Rudolf Bičanić) nazivala je povijest kojom se bavila “kulturnom poviješću” te je takav predmet i predavala na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu utječući na dr. Dragutina Feletara da svoja geografska istraživanja gotovo uvijek povezuje s poviješću. Dakako, vremena su utjecala na način pisanja, ali ipak se ova kulturna povijest, odnosno ono što mi danas zovemo ekohistorija, uspjela održati kontinuirano s većim ili manjim skretanjima do danas, s time da su ta istraživanja danas i izazov za modernu ekonomiju koja mora biti upoznata s odnosom povijesti prema okolišu, a ne samo s čimbenicima koji čine sastavni dio proizvodnje, radnog tržišta i kapitala.

Časopis koji pokrećemo bio je iniciran poslije I. kongresa hrvatskih povjesničara održanog u Zagrebu 1999. i 2000. godine. Tada se pomišljalo da se zove najjednostavnije *Gospodarska povijest*, međutim uspješnost međunarodnog istraživačkog projekta Zavoda za hrvatsku povijest **Triplex Confinium - hrvatska višegraničja u euromediteranskom kontekstu**, koji djeluje od 1997. pod vodstvom prof. dr. Drage Roksandića, pokazala je da se takva istraživanja mogu proširiti na većinu hrvatskih područja i da su rezultati tih istraživanja vrlo zanimljivi. Početke djelatnosti u ekohistoriji na ovom je prostoru inicirao upravo taj projekt. Prva projektna međunarodna ekohistorijska konferencija održana je u Zadru od 3. do 7. svibnja 2000., a 2003. je objavljen zbornik radova “Triplex Confinium (1500. - 1800.): ekohistorija”. Druga projektna međunarodna ekohistorijska konferencija održavala se u Koprivnici od 13. do 15. studenoga 2003., a bila je vezana uz rijeku Dravu. Obje su konferencije pokazale da su za takav interdisciplinarn pristup odnosa čovjeka prema okolišu zainteresirani mnogi znanstvenici koji se bave ovim dijelom Europe te da je istodobni

pristup sagledavanja djelatnosti čovjeka na prirodu i obratno izvanredno plodonosan i zanimljiv. Poučeni tim iskustvom naše je uredništvo predlagalo da naziv ovog našeg časopisa bude Eko-Eko, no odlučeno je da se taj skraćeni naziv malo proširi, tj. da puni naziv novog časopisa bude Ekonomska i ekohistorija, s time da je to shvaćeno u najširem smislu te da u njega ulaze kombinirane ekohistorijske, geografsko-povijesne teme, teme iz gospodarske i socijalne povijesti te povijesti rada i radnih slojeva, uz obavještavanje o svim novinama na tom području.

Pozivaju se svi znanstvenici i svi zainteresirani koji ovako gledaju na ovu problematiku da se uključe među autore ovog časopisa. Potrebna nam je suradnja i izvještaji o zbivanjima na području ekohistorije i ekonomske historije u Republici Hrvatskoj, njezinu europskom okruženju i šire.

Zahvaljujući isključivoj financijskoj podršci izdavačke kuće *Meridijani* na čelu s direktoricom Petrom Somek te glavnim i odgovornim urednikom prof. dr. Dragutinom Feletarom, jednim od inicijatora ovog časopisa, objavljujemo ovaj prvi broj. Mislimo da će nakon početničkih muka časopis osigurati svoju stalnost izlaženja, a time i budućnost. Namjera je uredništva da pristup u časopisu bude moderan i koristan historičarima, geografima, ekonomistima, prirodoslovcima, pravnicima i drugima te da otvori dosad zatvorene sredine i da ih učini dijelom europske multidisciplinarnе povijesti. Jedna od budućih želja je težnja izdavanju tematskih brojeva, pri čemu dakako moramo računati na podršku autora jer bez njih će i ovaj časopis biti kratkog daha. No, u ovom prvom broju morali smo odstupiti od te namjere, želeći pokazati da ne isključujemo ni jedno vrijeme, ni jedan prostor, a osim toga, ovaj prvi broj treba imati i poticajni karakter.

Zamišljeno je da, uz izvorne znanstvene radove, stručne radove, zanimljive gospodarske građe, bibliografije i prikaze novih knjiga, časopis bude i dijaloške prirode te poziva na kritičku razmjenu mišljenja o temama i dilemama, terminologiji i svemu onom što muči naše problemima opterećeno vrijeme iz kojeg moramo izaći, a naša nas povijest može mnogo čemu poučiti. Glavni preduvjet da rad bude tiskan je njegova kvaliteta i pridržavanje uputa za pisanje koji su priloženi na kraju ovog prvog broja.

Mi danas znamo da se Republika Hrvatska ne može razvijati kao autarkična gospodarska zemlja jer nikada ni u prošlosti nije takva bila. Hrvatski prostori su bili otvoreni i moraju biti otvoreni pa ovaj časopis ima za cilj podržavati otvorenost tema iz ekohistorije, razvitka gospodarstva, ali i razvitka životne sredine, socijalne politike, uključujući sve elemente koji čine taj život. Mislim da samo upoznavajući druge upoznajemo i sebe, bogatimo narodno gospodarstvo i kulturu života određene sredine. Umijeće suradnje mora se ne samo potaknuti, nego i njegovati jer prostor iza političkih događanja pun je zanimljivih iznenađenja i spoznaja čije je njegovanje vrijedno.

Priređujući prvi broj nakon Drugog kongresa hrvatskih povjesničara za Gospodarsku sekciju ističemo da radove s Prvog kongresa nismo uspjeli objaviti na jednom mjestu, nego su četiri rada (Vesna VUČEVAC-BAJT "Veterinarska povijest Hrvatske kao znanstveni projekt gospodarske povijesti"; Zlatko VIRC "Izvori za gospodarsku povijest na primjeru brodske imovne općine u Vinkovcima"; Hrvoje PETRIĆ "Analiza regionalnih gospodarsko-povijesnih radova na primjeru Podravine"; Ivica ŠUTE "Gospodarska povijest u školskim udžbenicima

1945. - 1999.”) izašla u *Časopisu za suvremenu povijest* (2001., br. 2.), zahvaljujući uredniku dr. Stjepanu Matkoviću, dva (Ivan ERCEG “Ekonomsko stanje i promjene u Hrvatsko-slavonskim županijama u 18. i prvoj polovici 19. stoljeća” i Boris SULJAGIĆ “Povijest zadruga i zadrugarstva u Hrvatskoj”) objavljena su u *Acta historico-oeconomica* (Časopis za ekonomsku povijest), vol. 28-29, (2001./2002.), jedan (Dragutin FELETAR, “Cehovi i bratovštine u Podravini krajem srednjega i početkom novoga vijeka”) objavljen je u časopisu “*Podravina*”, vol. II, br. 3, vol. II, br. 3, 2003., a neki nisu nikada ni priređeni u obliku za objavljivanje. Mislimo da upravo ovakvo stanje moramo izbjeći te da je potrebno izdavanje jednog časopisa za ekonomsku i ekohistoriju.

U Zagrebu, svibnja 2005.

Urednici

Prof. dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević

Mr. sc. Hrvoje Petrić

Ekonomaska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Scientific Research Journal for Economic and Environmental History

Volumen 1 / Broj 1
Zagreb-Samobor 2005.
ISSN 1845-5867
UDK 33 9 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju

Izdavačka kuća Meridijani

Obrtnička 17, 10430 Samobor

tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321

e-mail: meridijani@meridijani.com

www.meridijani.com

Sunakladnici / Co-publishers:

Sekcija za gospodarsku povijest Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti Zagreb
(moderator: mr. sc. Hrvoje Petrić)

Međunarodni istraživački projekt »Triplex Confinium - Hrvatska višegraničja u euromediteranskom kontekstu« Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
(voditelj: prof. dr. sc. Drago Roksandić)

Urednici / Editors-in-chief:

Mira Kolar-Dimitrijević, Hrvoje Petrić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Močanin,
Hrvoje Petrić, Drago Roksandić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksandić - predsjednik (Zagreb, Hrvatska)

Daniel Barić (*Le Havre-Pariz, Francuska*), Slaven Bertoša (*Pula, Hrvatska*), Zrinka Blažević (Zagreb, Hrvatska),

Boris Golec (*Ljubljana, Slovenija*), Hrvoje Gračanin (Zagreb, Hrvatska), Andrej Hozjan (*Maribor, Slovenija*),

Halil Inalcik (*Ankara, Turska*), Egidio Ivetic (*Padova, Italija*), Aleksandar Jakir (*Marburg, Njemačka*),

Karl Kaser (*Graz, Austrija*), Isao Koshimura (*Tokio, Japan*), Marino Manin (Zagreb, Hrvatska),

Kristina Milković (Zagreb, Hrvatska), Ivan Mirnik (Zagreb, Hrvatska), Géza Pálffy (*Budimpešta, Mađarska*),

Daniel Patafta (*Rijeka, Hrvatska*), Gordan Ravančić (Zagreb, Hrvatska), Marko Šarić (Zagreb, Hrvatska),

Nataša Štefanec (Zagreb, Hrvatska), Mladen Tomorad (Zagreb, Hrvatska), Jaroslav Vencalek (*Ostrava, Češka*),

Milan Vrbanus (Zagreb, Hrvatska), Zlata Živaković Kerže (*Osijek, Hrvatska*)

Grafički urednik / Graphic design:

Alojz Zaborac

Prijelom / Layout:

Hrvoje Herceg

Lektura / Language editing:

Lidija Menges

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2005.

Adresa uredništva / Mailing adresss:

Hrvoje Petrić (urednik)

Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet

Ivana Lučića 3

HR-10000 Zagreb

e-mail: h.petric@inet.hr

h.petric@ffzg.hr
